

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“, eMS
ROBG-420

ТЕРЕННО
АУДИОВИЗУАЛНО ПРОУЧВАНЕ
НА ТРАНСГРАНИЧНИ РИБАРСКИ ОБЩНОСТИ

ИНТЕРВЮ

Йон Пироне, Мостиця / Галацуей

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Добър ден! Благодаря ви много, че приехте да се срещнете с нас.

Добър ден! Няма проблем, за мен е удоволствие. Българите са наши приятели, така че няма никакъв проблем, напротив - за нас е удоволствие. Разбирали сме се и се разбираме добре, тъй като кръвта ни идва от там, от България, ние вървим напред.

Моля да се представите - как се казвате, на колко години сте, откъде сте!

Казвам се Пироне Йон, на 72 години съм, създадох организация за риболов съгласно правилата на ЕС от 2006 г., имам 52-ма рибари, които са по този маршрут от Кичу до км 452. Ловим риба в районите, които са ни удобни и които са по-близо, не ходим до Гюргево, защото няма вода. Ние сме четири организации в тази област Кълъраш, но аз съм в района от Кичу до 452-ри км. Ловим риба заедно с българите, които не ни безпокоят с нищо и никога не са ни безпокоили. Имаме наши проблеми с риболова, при които си помагаме, заемаме си, защото Дунав е вода, която е непредсказуема. Ловиш риба сега и след един час можеш да се закачиш - кой знае. Има скрити неща, които не се виждат и ние си помагаме един на друг. Това е нормално. Ето как виждаме, че няма проблем. Не знам дали е така. Безпокоим се, когато идват нашите лидери, особено румънците от граничната полиция, които казват, защо говорим с нашите колеги от България. Но ние си помагаме - няма специални проблеми, но това е животът и обществото.

Откога сте рибар?

Аз съм рибар от 1986 година.

Кой ви научи да ловите риба?

Баща ми беше рибар. От България, от Тутракан. Той дойде с бежанците от 1940 година. Той дойде в Румъния, изпратили ги в Делтата. В Делтата не искал да остане, защото той, е ловил риба в тази област, в Кълъраш, и се е настанил в езерото тук и ни е довел и нас, да бъде по-близо до местата, където се е родил.

Вероятно имате лодката?

Разбира се, имам лодка. Лодката е малко по-нататък.

Откъде имате лодката? Може ли един рибар да наследи лодка от баща си, например?

Имахме рибарска лодка, направена и от българин, който е тук в Кълъраш - марангоз, както се казва научно, но сега проблемите са, че не се намира повече катран, не се

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

намирам някои неща за дървените съдове, взех и една пластмасова лодка. Това е пластмасова лодка, от които в нашата зона има само три лодки. Това е холандски модел - разбирате ли, защото лодката трябва да бъде с кривач. Кривач са извивките на лодката. Поръчах го така, както го исках. Чувствам се много добре. Имам двигател с 15 к.с., защото не става да режеш и заменяш с месинг, или "бабаич", с българския термин - "бабаич". Така му казваха хората в България.

Казвате, че са били "марангози" в миналото. Сега кой прави пластмасовите лодки?

Тук, в града никой вече не ги прави. Единственият, който правеше тези пластмасови лодки замина в Холандия. Вече не правят, има само такива, които поправят. Марангози, от тези така наречените, марангози, но моля.

Колко души се побират в една лодка и колко риба?

Рибата, ако е напълнена с риба, побира около един тон. Да. Лодката е 24-тактна, дълга 7 метра, 1 метър и 20 ширина, 70 в дълбочина. Не е моментът да ви кажа това, но аз бях в Тутракан, посетих в Тутракан фабриката за лодки. Има един инженер, който често идва тук в Кичу, има понтон тук в Силистра.

Какви са навиците за риболов - самостоятелно или по двойки?

Не, сам - по-малко, рядко, много рядко. На риболовът се ходи по двама.

Какво прави всеки в лодката?

В лодката - един издърпва рамката и един пуска мрежата.

Винаги ли е така или се сменят?

Сменяме се. Един може да отиде там, друг тук при рамката. Няма закон, който тегли рамката, за да тегли цял живот. Не.

Как споделяте улова между хората, които са ловили риба в лодката?

Когато отидем на риболов, отиваме само двама. Когато отидем на разходка, отиваме 6. Така че, на разходка, не на риболов.

Къде ловите риба Къде е вашата зона за риболов?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Ние се движим оттук по долината, тоест секторът на моята асоциация е оттук от устието на Борча, малко по долината, малко, и мога да отида в Гюргево.

Специални места имат ли имена по река Дунав, това пример? Тук, къде сме ние, как се нарича мястото?

Разбира се. Тук е района на Кичу. По-нагоре е зона 90, зона 92, където имаме определени сектори, в които моите рибари могат да останат, тоест, разпределени сме на повече километри, където можем да си оставяме лодките, там идват тези, с които имаме договор от магазините, за да вземат рибата, ако имаме повече риба. Ако не- ние я използваме. Имаме договори с магазините, те имат оторизирани автомобили със студ и идват да вземат рибата.

Други имена... добре, в долината има повече наименования, но тук, на хълма, ние поставихме имената, разбирате ли, ние ги назовахме. Тук е Матушица, има имена, които са от далечни времена, разбирате ли? Тук, на хълма, има по-малко названия, защото рибарите, които риболуват в зоната, не са ги кръстили, защото са ловили твърде малко време. Най-много се риболува в долината. Там е Йордан Калин, Плоска, има и такива имена там, до крепостта, където бяхме. Тук са по-малко. По-малко са тези названия, които са между хората, има в граничния сектор.

**Само с едно изречение, последно изречение! Разбрах, благодаря!
Чували ли сте за суеверия между рибарите, за да имат по-добър улов?**

Моите родители ни научиха на риболовния занаят. Моят основен занаят е механик. Майстор съм в транспорта, но ако вкъщи цял ден съм виждал само това, сега правя пособия за риболов. Много малко се правят такива неща сега. Спомням си от възрастните, като идваха, тръгваха от Тутракан към низината насам и риболуваха с пособия, които сега не се използват. Имаше ории. Орията е мрежа, която е във формата на чувал и се държи с една корда с пръсти, независимо дали е зима и е студено, дали ти замръзват пръстите- няма значение. И в момента, когато рибата влезе в нея, в същия момент трябва да дърпаш. Най-големият улов, хванат от баща ми и от мен, беше моруна от 300 кг.

В коя година беше това?

Това беше през 82. Но тогава в тази зона тук улових моруна от 100 кг през 92 год. А сом и други по-големи риби - хващал съм сом от 110 кг. Хващат се и сега, аз съм ловил всяка година. Тази година улових един от 75 кг.

Има ли някакъв ритуал, за да се хващат по-големи риби?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Ритуалът е, когато идваш с рибата, аз правя нещо в стил кобилица, хващам опашката и главата, слагам още две пръчки и я нося тук. Правим си снимки- все пак, не се хваща всеки ден такова нещо. Наистина, докато я докараш и качиш в лодката, си е техника. Може да я оставиш във водата, да си гледа своята работа, ако не знаеш как да я уловиш. Има такива проблеми. Има риби, които съм изтървал- това е животът, рисковете на професията. Какво да правим.

Как се наричат мрежите? Кой ги произвежда?

Има “сетка”, „ава”, “винтер”, това са. Мрежи за облез, има една цяла серия от такива имена, които се използват и при българите, не само при нас. Имената са същите, както при нас. Може би, сме ги заимствали от тях в нашия регион. В Делтата се наричат по друг начин. Разбирате ли, еднакви пособия, но при нас се наричат по същия начин, както при българите, защото взаимодействат едни от други.

Откъде се научава човек да плете мрежи?

А, сложно е. От 52 рибари, които са при мен, има около 10, които знаят да плетат. Останалите- нямат нищо общо. От липса на работа са станали рибари. Казвам Ви честно, това е реалността. Но, за да плетат, или да поправят една сетка, освен мене тук, поне в района- не вярвам да има. Защото не знаят. Като дойдат при мен и видят как става- закачаме се на пънове, стават големи дупки, аз се залавям да поправам, не мога да купувам. Това съм наследил от възрастните. Баща ми и братовчедите, които починаха по- наскоро, ме научиха. Спомням си, когато бях дете, и отивах в Балтата, да не навлизам в подробности, но там ловяхме с различни пособия. Хвърляхме на пелия, хвърляхме на какво ли не. Няма смисъл да го говорим, проблемът е, че вече няма балта, където да се риболува.

Каква риба се лови най- рядко?

Най- рядко? Най- рядко се лови есетра, защото е забранена. При нас е забранена, защото, знаете много добре, изчезна от 5 години. Улов на есетра няма, а рибата, която сега е по- рядка, е шаранът, сомът, дори и азиатската риба.

Кои са рибите, които се срещат в тази част на Дунава?

Рибата, която се лови най- много сега е мряната. Мряна, платика, много рядко- китайска, от тази, азиатската риба. Останалото е морунаж, такива риби. Без карас- карасът изчезна напълно от Дунава.

Защо?

Паралел
Силистра

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Карасът е блатиста риба. И поради факта, че в Дунав, включително и при българите, се използва електричеството, рибата, дори да има хайвер, не се опложда. Мисля, че разбирате добре, няма нужда да превеждате. Историята се знае.

Ако съм разбрал добре, казвате, че рибата изчезва, защото изчезват блатата?

Няма повече блата, защото в момента, когато се наводнят, влиза и в Дунава. Когато идваше голямата вода, отиваше и в Дунава. Сега имаме два баража, има и при чехите, а от тях идва водата. Водата, която идва в нашата зона, идва от хърватите, идва през Унгария, през Австрия. Последно тази, която идва сега, е пусната, понеже имаше наводнения в Чехия и пуснаха онзи бараж. По Дунава има три баража. При нас в Румъния са два и в Чехия има още един. А немците направиха един канал, който върви и насочва водата, за да няма повече наводнения, и я насочва до Северно море. И водата е насочена, не е както преди- наводнява в низината, наводнява балтата, а когато засушаваше, пускаха язовирната стена и заселваха с риби. Така е, какво да правим.

Тук има ли изчезнали, пресушени блата ?

Да, ами до тук не беше ли балта? Имаше балта от десетки хектари. Вече я няма- земеделие. Както и в България. Да, земеделие. Блата- по- малко. Но и в наводняемите места, тук на острова от онази страна, няма вече вода.

Пресушиха ли ги?

Разбира се. Пресушиха ги, направиха диги, тези околности, които бяха... това е, какво да правим. Това е еволюцията на обществото и животът те води- има нужда от друго.

Кога ловят риба рибарите- през деня, или нощем?

Значи, да говорим за през нощта първо: ние тук в Румъния в низината, до километър 366 от устието на Борча и малко по- ниското, не риболуваме нощем- забранено е със закон. Но се лови незаконно, факт, заради който имаше произшествие, при което се удавиха двама рибари преди 4-3 дни. Заради това, че нощем не се вижда. Тук в зоната е разрешено, защото е друга конфигурация- има място, където да отидеш, но нощем ходим по- рядко за риба, защото нощта е за да спиш, не е да ловиш риба.

От какво зависи добрият улов- от мрежата, от лодката, или от късмета?

Не, късмета го прави човекът. Ако нямаш мрежа, която отговаря на рибата, която излиза в определен период на годината, няма да хванеш риба. Мрежата е инструмент, който адаптираш според водата. Сега ловим с мрежи, с които през

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

пролетта няма какво да правиш, идваме с мрежи, които имат по-малко око, защото имаме нужда от риба, но и нея не можем вече да хващаме, че...това е, нищо не можем да направим. Бяхте и видяхте, че колегата, който лови риба, има малко око-40, а ние през пролетта идваме с по-голямо око-60, 70, 80, 100, защото е периода на рибата, която не е забранена, защото в друго време не можеш да ловиш.

Ловили ли сте риба от дупка в леда?

На копка? Когато бях дете, ходехме с баща ми. На езерата, на копка. В Дунава-не.

Къде ?

В балтата, в блатата. Отивахме, правехме копка, както се казва тук, пъхахме сетката под леда, имахме иглица, която беше дълга 6 метра, и правехме копка, отивахме на другия ден и вадохме риба, защото още имаше риба. Сега-откъде да я вземеш. По Дунава не може, защото, когато замръзне, става лошо. Спомням си, че възрастните, след като свършваше запора, така казваха на замръзналата река, тогава хващаха риба, защото я вадеха от ями, вадеха я от всякъде.

Как се съхраняваше рибата в миналото през лятото?

Рибата...нямаше хладилници, вземахме рибата и я слагахме на студено в кладенците, а останалата я осолявахме, но това не се случваше често, защото я реализирахме. Разбирате ли, беше евтина и имаше много купувачи. Сега е много скъпа. Рибата е скъпа сега. Сега, да я вземеш, да я донесеш и да можеш да я изядеш.

Как празнуват рибарите големия улов?

С ракия. Колегата идва в лодката и казва: „Искам ракия!“. Но не тук, на брега. Когато стигнем къщи, порционираме рибата, подреждаме я, по една ракия и...готово. Или, малко вино.

Имат ли празник рибарите?

Не. Навремето имаше, но сега-не. Денят, когато се празнува празника на Кълъраш, тогава отиваме и ние, разполагаме в парка, там където се провежда празника, различни инструменти, които имаме, защото идват минувачите и питат: „С какво ловите рибата? С това, с това?“. Правим и рибена чорба, правим и цакалия, ако знаете какво е това. Създадена е пак от българите. Нарязват се пръчки, пали се огън, слага се чувенът в средата и цакалията се пече в земята, пече се рибата на затихващия огън и се зачервява както е кафето с мляко, така.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Какво още се слага в рибената чорба, освен риба?

Освен рибата? Ами, слага се лук, морков и домати. Домати- колкото може повече. И лукът се слага цял. И борш, борш, ако искаш да стане като хората. Ако не, тук в базата я правят с оцет.

Правите ли и други ястия от риба?

Друго не се прави, освен цакалия и чорба. И, ако дойдеш от къщи с кебапчета, с шишчета- друго е, но на балтата се прави това- рибена чорба. Чорба с вода оттук, с вода от Дунава. Да, да, много е вкусна.

Видяхме тук много птици, разкажете ни за птиците, за пеликаните, за кормораните!

Да, за птиците- пеликаните, да знаете, не заминават. Тук, в тази зона, по- малко. Ако не минавате с лодката, понеже разбрах, че утре отивате в Чоканеш, на другата страна, но тук, където е острова, на 82, там където е началото на острова, се формира още един остров заради спадналите води. Там се среща гъската червеношийка- много рядък вид. И в Делтата е много рядък вид. Има различни видове гъски. Гъските, които идват през този период сега, не заминават дори през лятото оттам, защото е една зона, един хабитат, който се е оформил там. Нищо не ги безпокои, няма животни от този вид, който ги заплашва- вълци, лисици, от тези. Нищо не ги безпокои. Там е много добре за различните видове много редки птици. Там ще ги намерите. А пеликани ще намерите там колкото искате. Включително и на 90, там също са се образували острови и те дебнат за плячка. Когато дойдат кормораните, между тях започва битка. Там, където са кормораните, рибата е на повърхността и те се хранят. Не сте виждали бой между пеликани. Наблизо имаше бой на корморани и имаше и други птици, по- малки, ще си спомня и ще Ви кажа. Но пеликаните стоят там, където се бият кормораните. Малко по- нагоре, до Айдемир, има едно място, където е балта и там кормораните правят каквото си искат, в тази балта. Защото получават пари от ЕС, за да ги оставят намира. За пеликаните има много неща , които...

За Вас какво значи да сте рибар? Какво Ви дава Дунава?

Аз съм роден в лодката. За мен водата означава всичко. Аз идвам за удоволствие, не заради улова. Може да не хвана нищо, защото и това го има, но идвам, защото се чувствам великолепно. Това е чисто здраве. Моментът, в който чуя птиците, които пеят в гората. Щом съм стигнал до тази възраст, нямам много до стоте години, дано ги стигна, казвам, че е чист живот.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Благодаря ви много! Много здраве и да се насладите на река Дунав в продължение на много години!

Много благодаря! И да знаете, че ние без българите не бихме могли, защото си помагаме прекрасно едни на други. Поне в нашата зона. Има и инатести, и ние сме, но се разбираме. Така - малко оттук, малко - оттам, добре сме.

Много благодаря!

С голямо удоволствие!

Паралел
Силистра

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Име на съставителя/редактора: БРТПП
Адрес: ул. „Войводова“ 12-14 Русе
Телефон: 082507606
Електронна поща: info@brcci.eu

Проектът “Мемофиш” е съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие по Програма Интеррег V-A Румъния-България.

Стойност на финансирането от ЕФРР: 423 921.71 евро

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“,
eMS ROBG-420

Дата на публикацията: декември 2018 г.

Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната
позиция на Европейския съюз

www.interregobg.eu

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

www.interregobg.eu